

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2018-2021) d. 08-02-2021

Mødedato Mandag d. 08. februar 2021 kl. 13:00

Mødested M1.11/Teams

Mødedeltagere Kai O. Andersen, Birthe Hørritz, Allan Clifford Christensen, Kurt Johansen, Stine Damborg Hust

Indholdsfortegnelse

Status for arbejdet i arbejdsgruppen om Tange Sø.....	3
Underskriftsark.....	6

Punkt 1: Status for arbejdet i arbejdsgruppen om Tange Sø

20/45700

Resume

Der fremlægges en status for arbejdet i arbejdsgruppen om Tange Sø til drøftelse i Klima- og Miljøudvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

1. at Klima- og Miljøudvalget drøfter orienteringen om arbejdet i arbejdsgruppen om Tange Sø.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 08-02-2021

Orienteringen om arbejdet i arbejdsgruppen om Tange Sø blev drøftet.

Borgmesteren fik mandat til at arbejde videre med oplægget jf. sagsbeskrivelsen (inkl. variabel vandfordeling), idet der så vidt muligt undgås en gravet kanal, men evt. ses på muligheden for en spunsløsning.

Borgmesteren deltog i mødet.

Sagsfremstilling

Historik

Byrådet besluttede på sit møde den 25. september 2013 ([link til byrådets møde den 25. september 2013 – se sag nr. 14](#)) at foreslå at følgende punkter indgår i Statens overvejelser i forbindelse med fastlæggelsen af de endelige krav til faunapassage ved Tangeværket:

- At det er en grundlæggende forudsætning for Viborg Kommune, at Tange Sø ønskes bevaret i sin nuværende form og omfang,
- At byrådet vurderer, at de mange forskellige interesser ikke nødvendigvis udelukker hinanden,
- At byrådet i den videre proces anbefaler at tilstræbe en både-og-løsning, som tilgodeser flest mulige interesser.

Byrådet besluttede på sit møde i november 2018 ([link til sag nr. 5 på byrådets møde den 21. november 2018](#)), at:

- Indstillingen fra Klima- og Miljøudvalget godkendes ("at det fremsendte forslag til forbedring af fiskepassagen ved Tangeværket fremsendes til Staten med opfordring til, at der snarest muligt træffes afgørelse i sagen med henblik på den videre udvikling af området.")
- Byrådet tilkendegiver herudover, at borgmesteren sideløbende indgår i dialog med de berørte kommuners borgmestre.

Flemming Gundersen undlod at stemme.

Inddragelse og høring

Intet.

Beskrivelse

Baggrund

Da miljøminister Lea Wermelin i august besøgte Tange Sø, blev hun præsenteret for ideen om at nedsætte en hurtigt arbejdende gruppe af interessenter, som i en fagligt funderet og inddragende proces kan kvalificere det endelige beslutningsgrundlag for håndteringen af spærringen ved Tange Sø. Tanken var, at gruppen skulle belyse de scenarier, som med udgangspunkt i præmissen om målopfyldelse i forhold til Vandrammedirektivet rummer realistiske løsningsmuligheder på fiskepassage ved Tangeværket. Ministeren kvitterede positivt for ideen og har bedt Danmarks Naturfredningsforening (DN) om at være ansvarlig for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af arbejdet.

Deltagerkredsen i arbejdsgruppen fremgår af bilag 1. Viborg Kommune er i arbejdsgruppen repræsenteret af forvaltningen efter koordination med borgmesteren.

Kommissorium

I Kommissoriet (bilag 2) fastlægges arbejdsgruppens opgaver på følgende vis:

1. En identifikation af de løsningsforslag til den fremtidige tilpasning ved Tange Sø, der er udarbejdet af forskellige myndigheder og interessenter.
2. En kortlægning af et antal af de under pkt. 1 identificerede relevante forslag i forhold til følgende kriterier:
 - a. Bidrag til opfyldelsen af vandrammedirektivets krav for det samlede Gudenå-system.
 - b. Bidrag til opfyldelsen af de direktivfastsatte krav om gunstig bevaringsstatus for de dele af Gudenå-systemet, der er omfattet af habitatdirektivet.
 - c. Økonomiske konsekvenser, herunder mulighederne for at supplere evt. statslig og kommunal finansiering med finansiering fra private fonde m.v.
 - d. Rekreative og landskabelige interesser.
 - e. Konsekvenser for kulturarven.

Det skal i arbejdsgruppen tilstræbes, at der sker en fælles prioritering af de forskellige løsningsforslag i forhold til de opstillede kriterier, og at der dermed kan ske en fælles, prioriteret indstilling af løsningsforslagene til ministeren. Der vil dog være mulighed for, at de deltagende parter kan formulere egne mindretalsindstillinger.

Arbejdsgruppens drøftelser

Der har indtil nu været afholdt 4 møder i arbejdsgruppen, og et foreløbigt sidste møde er planlagt til den 10. februar 2021.

Miljøstyrelsen har i arbejdsgruppen fremlagt en vurdering af hvilke passageløsninger, der vil kunne opfylde vandrammedirektivets krav (bilag 3) og ligeledes en vurdering af forholdet til habitatdirektivet (bilag 4 og 5). Det fremgår heraf, at et kort omløbsstryg, placeret ved Tangeværket, ikke vurderes at kunne leve op til direktivkravene.

Viborg Kommune har på møderne redegjort for byrådets beslutninger i spørgsmålet og, i forhold til andre forslag, taget forbehold for politisk behandling.

Forvaltningens bemærkninger

Forvaltningen har med udgangspunkt i Miljøstyrelsens oplysninger (bilag 3) og drøftelserne i arbejdsgruppen, anmodet konsulentfirmaet Rambøll om at udarbejde et notat (bilag 6). I notatet belyses, hvor meget vand der skal tilføres Tange Sø fra Gudenåen, for at kvælstoftilbageholdelsen i Tange Sø kan fastholdes på det nuværende niveau. Samtidig er konsekvenserne for Tange Søes miljøtilstand og passageforholdene ved forskellige vandfordelinger belyst.

Viborg Kommune har, bl.a. på det grundlag, i fællesskab med Silkeborg Kommune peget på en løsning med et langt omløb, hvor Tange Sø bevares i sin nuværende form og omfang, og med en vandfordeling med 70 % til Gudenåen og 30 % til Tange Sø.

På baggrund af drøftelserne på arbejdsgruppens 4. møde den 1. februar 2021 kan det overvejes at udbygge Viborg Kommunes forslag sådan, at kommunen peger på en løsning med et langt omløb, hvor Tange Sø bevares i sin nuværende form og omfang. Der tages udgangspunkt i en vandfordeling med 70 % til Gudenåen og 30 % til Tange Sø, men med mulighed for en variabel vandfordeling over året, der sikrer, at EU-direktivernes krav kan tilgodeses.

Det kan desuden foreslås, at der med forbillende i de såkaldte ”sluseudvalg” i de vestjyske slusefjorde nedsættes et ”vandfordelingsudvalg” med repræsentanter for de lokale interessenter. Vandfordelingsudvalget kan, på baggrund af løbende indsamling af relevante data, optimere en fleksibel drift af vandfordelingen indenfor overordnede rammer.

Baggrunden for ovenstående overvejelser er:

- De 70/30 fastholdes som udgangspunktet.
- Det fremgik af mødet i arbejdsgruppen den 1. februar 2021, at Norlys har tilkendegivet, at de ønsker at leve op til direktivkrav.
- Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens notat (bilag 3) med gennemgang af løsninger, der lever op til vandrammedirektivets krav, og Rambølls notat (bilag 6), der viser, at det er muligt i sommermånederne at leve op til direktivkravene med 70/30 fordeling af vandmængder mellem Gudenåen og Tange Sø, vil en variabel vandfordeling over året fra 70/30 op til 80/20 kunne tilgodeses regulativernes krav til kontinuitet året rundt.
- Søens vandspejl og miljøtilstand vil kunne fastholdes.
- Kvælstoftilbageholdelsen i søen vurderes kun at blive påvirket i begrænset omfang.

- Det vil (alt andet lige) være muligt:
 - at meddele en ny vandindvindingstilladelse til Tangeværket.
 - at godkende værket med bygværker i forhold til vandløbsloven.
 - at meddele dispensationer og tilladelser til et restaureringsprojekt med et nyt forløb af Gudenåen.

Alternativer

Intet.

Tidsperspektiv

Det forventes, at Statens udkast til 3. generations vandområdeplaner foreligger den 22. februar 2021.

Økonomiske forhold og konsekvenser

Vandløbs- og spærringsindsatser i medfør af de statslige vandområdeplaner finansieres af Staten.

Juridiske og planmæssige forhold

Intet.

Bilag

Tange Sø-arbejdsgruppen

Kommissorium for arbejdsgruppe om Tange Sø

Faunapassage ved Tange Sø og Tangeværket. Oversigt over forslag til løsningsmodeller (version 2)

Vandrammedirektivets og habitatdirektivets betydning for valg af løsningsmodel for Tange Sø

Løsningsforslag for Tange Sø. Miljøstyrelsens vurdering i forhold til habitatdirektivet.

Vurdering af kvælstoftilbageholdelse i Tange Sø i forhold til fordeling af vand mellem sø og et omløb

Punkt 2: Underskriftsark

20/47284

Sagsfremstilling

Udvalget skal godkende beslutningsprotokollen.

For at godkende beslutningsprotokollen skal hvert medlem underskrive elektronisk i Prepare ved at trykke på ”Godkend”.